

Появата на разпрата бѣше неизбѣжна. Кой народъ може равнодушно да гледа на поробването си, — на усилията на неприятеля му да го изтрие отъ лицето на земята?

Кой би могълъ равнодушно да търпи притѣсненията съ присмиване и гаврене, каквито сж правѣли грѣцкитѣ владици на българитѣ? Какъ можеше да не възнегодува единъ християнинъ противъ такива пастири и учители, които намѣсто да поучаватъ стадото си на всѣко добро съ слово и примѣръ, сж давали въ повечето случаи поводъ само на съблазнѣнъ? Само грубата сила, върху която се е ослабляла, прѣзъ врѣмената на турското господство, всѣка безправностъ е могла да принуди българитѣ да не издигатъ гласа си срѣщу неправдата и притѣснението на духовнитѣ имъ властители.* Българскиятъ народъ глѣбоко чувствуваше великата неправда и притѣснение отъ фанариотитѣ, и за това свидѣтельствува уцѣлѣлото до насъ съчинение на прѣснопамятния иеромонахъ Паисий, неговата История за българския народъ, за която ние говорихме на друго мѣсто.

Българскиятъ народъ, на когото битието, както и самото име, званично отричаше грѣцкиятъ клиръ, назовавайки българитѣ Βουλγαροφονοι, не можеше вече да търпи прѣзрѣнието на народната му личностъ, нито да понася едно гонение противъ езика му. Църквитѣ и училищата издигнаха своя мощенъ гласъ противъ пристрастието и своекористно поведение на грѣцкитѣ архиереи и въ 1858 година народътъ изяви велегласно желанието си прѣдъ грѣцката църква, да има за архиереи свои еднородци, знаещи родния му български езикъ. Тя, църквата, отрече това прав-

---

* Т. Бурмовъ — Българо-грѣцка църковна разпра, стр. 4.